

Міністерство освіти і науки України
Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

**НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 5-9 (10) КЛАСІВ
СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ДІТЕЙ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО
РОЗВИТКУ**

Образотворче мистецтво

5-7класи

Укладач:

Бабяк О.О.

Київ – 2015

Пояснювальна записка

У контексті нових підходів до побудови національної системи освіти особливої актуальності набувають дисципліни художньо-естетичного циклу у загальноосвітніх навчальних закладах, які мають забезпечувати духовно-творчий розвиток школярів. Одним із основних предметів естетичного циклу- є «Образотворче мистецтво». Образотворче мистецтво є унікальним у вирішенні завдань як художньо-естетичного, так і особистісного розвитку підростаючого покоління. Вже в ранньому віці образотворча діяльність стає однією з найдоступніших і емоційно-захоплюючих форм творчості. Саме образотворча діяльність пробуджує в учнів позитивні емоції, естетичне ставлення до навколишньої діяльності, побуту та звичаї, творів мистецтва, народної творчості; розвиває асоціативне мислення, активізує допитливість, зорову увагу; стимулює розвиток творчих здібностей особистості.

Програма з образотворчого мистецтва для 6–7 класів загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із затримкою психічного розвитку розроблена відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти та ґрунтується на положеннях Концепції державного стандарту спеціальної освіти дітей з особливими потребами. У контексті нових підходів до побудови національної системи освіти особливої актуальності набувають дисципліни художньо-естетичного циклу у загальноосвітніх навчальних закладах, які мають забезпечувати духовно-творчий розвиток школярів.

Програма з образотворчого мистецтва враховує традиції та сучасні тенденції розвитку національної та зарубіжної образотворчої культури. Ґрунтується на ідеях цілісного естетичного розвитку особистості на основі свідомого розуміння поліхудожнього та полікультурного образу світу.

В основу програми покладені принципи:

1. **єдності** загальнолюдського та національного змісту образотворчої освіти з пріоритетністю національного;
2. **взаємодії** компонентів соціального досвіду людини;
3. **неперервності і наступності** завдань і змісту образотворчої освіти у початковій та основній школі;
4. **варіативності** – націленості змісту програми на творчість учителя, його професійну компетентність, здатність самостійно застосовувати орієнтовний матеріал і, в разі необхідності, змінювати його в межах запропонованої структури;
5. **поліхудожності**, що реалізується через встановлення об'єктивно існуючих зв'язків образотворчого та іншими видами мистецтв.

Головна мета предмету «Образотворче мистецтво» школи інтенсивної педагогічної корекції - полягає в

особистісному розвитку учнів і збагаченні їхнього емоційно-естетичного досвіду під час сприймання навколишнього світу і художньо-практичній діяльності, а також у формуванні ціннісних орієнтирів, потреби в творчій самореалізації, духовно-естетичному самовдосконаленні та корекційно розвивальних цілях (сенсорний, розумовий, мовленнєвий, емоційний розвиток).

Згідно з метою, програмою передбачені такі завдання: основні, корекційні, освітні й виховні.

Основні завдання курсу:

- формування культури людських почуттів як найсильніших — любові, доброти, милосердя через сприймання творів мистецтва, так і найспецифічніших: почуття кольору, лінії, ритму, композиції, колориту та ін., безпосередньо у мистецькій діяльності;
- розвиток асоціативно-образного та просторового мислення, уяви, фантазії, пам'яті, художнього смаку і творчих здібностей;
- опанування вміннями та навичками в образотворчій діяльності; формування художньо-практичної компетентності; готовності використовувати отриманий досвід у самостійній творчій роботі;
- формування здатності сприймати, інтерпретувати та характеризувати твори образотворчого мистецтва, висловлювати особисте ставлення до них, аргументуючи власні думки, судження, оцінки;
- формування уявлень про сутність, види та жанри образотворчого мистецтва, особливості художньо-образної мови, засвоєння основних художніх прийомів і закономірностей та відповідної термінології;
- розуміння учнями зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, з природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.

Корекційні завдання:

- корекція мисленнєвих операцій аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, планування;
- корекція творчої уяви, фантазії, пізнавальної активності під час виконання роботи;
- корекція зорового сприймання;
- корекція мовлення шляхом розширення та уточнення активного словника в процесі характеристики створеного зображення.

Виховні завдання:

- виховання духовних та моральних ціннісних орієнтирів у сфері образотворчого мистецтва, інтересів, смаків, потреб у творчості; національно-патріотичної свідомості та активної життєвої позиції;
- виховання естетичного ставлення до образотворчого мистецтва.

Відповідно до вимог Державного стандарту предмет „Образотворче мистецтво ” реалізовує зміст освіти (термін навчання, методика проведення уроків). За основу навчальної програми «Образотворче мистецтво» була взята програма з образотворчого мистецтва 5-7-х класів загальноосвітньої школи.

Навчальна програма має визначену структуру, яка складається з наступних розділів: I – кількість годин (зазначені для вивчення певної теми, розділу); II – зміст навчального матеріалу (назва розділу, теми); III– вимоги до знань і умінь учнів (визначаються знання, уміння і навички, які повинні бути сформовані у учнів на основі вивченої теми); IV – спрямованість корекційно-розвивальної роботи (напрямки корекційно-розвивальної роботи, які здійснюються під час вивчення певної теми та формування процесів рухової та пізнавальної діяльності (моторики, координаційних здібностей, сприймання, емоційної сфери, уваги, пам'яті, мислення.).

Дана програма побудована з максимальним урахуванням специфіки пізнавальної діяльності, психофізіологічних особливостей дітей із ЗІП, своєрідності образотворчої діяльності з ними.

Програма структурно умовно розділена на три етапи. Кожен етап охоплює навчальний рік і складається із семестрових тематичних розділів, які послідовно розв'язують художньо-пластичні, виразні, технічні та психологічні завдання образотворчості. Ритм, форма, рух, простір, світло та композиція як складові образотворчості, розглядаються на кожному етапі навчання. Кожен з етапів є підґрунтям наступного в доповненні навчального матеріалу, актуалізуючи окремі художньо-творчі аспекти з поступовим їх ускладненням. Акцентується увага на багатовимірності художньо-естетичних завдань та їх розв'язанні в пластично-образному аспекті, ініціюється пошук власних способів виконання робіт в художньо-творчому самовияві учнів.

Кожен семестровий розділ має тематичні блоки, які зумовлені навчальними завданнями як окремого розділу, так і розвитком навчальних проблем всієї програми з образотворчого мистецтва (5—7 класи).

5 клас. Художній образ

Розвиток чуттєво-емоційного та естетичного сприймання світу, асоціативно-образного мислення, цілісного бачення, вміння виділяти основне у явищах та формах. Виявлення специфіки художньо-образної мови мистецтва, композиційно-художніх і технічних засобів різних видів пластичних мистецтв. Створення художніх образів на основі чуттєво-емоційного сприймання мистецьких творів (музика, література, хореографія тощо), асоціативно-образних інтерпретацій природних форм і явищ.

Залучення учнів до системного пізнання, опанування техніками та прийомами образного виявлення як художньої основи для особистісного самовираження. Вивчення зразків світового та національного мистецтва з творчим переосмисленням і використанням власного досвіду в практичній творчій діяльності учнів.

6 клас. Духовний та предметний світ людини

Розвиток формально-логічного мислення, вміння спрощувати, узагальнювати, виявляти конструкцію та об'єм форми. Зосередження уваги учнів на формі з метою подальшого вивчення впливу і взаємозв'язку цієї форми із сутністю образу. Вивчення кольору через виявлення зв'язків його зі світлом (природним, штучним) доповнює попередній досвід учнів у виявленні образності форми.

Навчання формоутворенню в образотворчому мистецтві базується на художній практиці учнів, яка передбачає їх орієнтування в специфіці образотворчого мистецтва та оволодінні певними художньо-технічними навичками. Контрастні форми, пропорції, фактурне, тональне виявлення форм та вивчення світлотіні як засобу визначення форми, її контурів, пластики і фактури поверхні, засвоєння трансформації форм використовується учнями під час конструювання й проектування предметів.

7 клас. Культурне та просторове середовище людини

Попередній досвід образного й асоціативного мислення доповнюється формуванням і розвитком абстрактного мислення та оволодінням певними художньо-технічними навичками моделювання простору та об'ємно-просторових форм. Перехід від вивчення окремих форм та формоутворення до виявлення зв'язку форми і простору. Вивчаються образні й пластичні зв'язки форми і середовища. У теоретичному та практичному планах досягаються закони перспективи простору в ілюзорно-просторовому зображенні та рівнобіжно вивчаються умовні художні засоби створення зображень простору й середовища (природного, штучного, архітектурного).

Продовжується вивчення природних форм та середовища у гармонійному поєднанні окремих форм і доквілля. Акцентується увага на взаємозв'язку людини з навколишнім світом та впливом культурної спадщини на урбаністичне (створене) середовище людини, їх гармонійне або дисгармонійне поєднання.

Послідовність тем та виконання завдань методично обґрунтовані психофізіологічними та віковими особливостями учнів, врахуванням відмінностей художніх та технічних засобів різних видів мистецтва, професійною викладацькою етикою, орієнтованою на творчий пошук учня і виявлення його індивідуальності у виборі засобів художньої виразності, техніки та матеріалів. Велика увага приділяється розвитку композиційного мислення учнів та використанню в творчих роботах цілісності образотворчих і технічних завдань. Перевага надається нестандартним самостійним композиційним рішенням учнів, а не готовим зразкам, коли учні стають "виконавцями-інструментами". Знайомство учнів з творами та зразками національного та світового мистецтва може розглядатися в контексті художньо-драматургічного розвитку уроку як на його початку, так і в середині або на його завершенні.

У програмі вказані навчальні та орієнтовні тематичні завдання, які доповнюються конкретними уроками, власною

методикою вчителя та прийомами реалізації навчальних завдань образотворчими засобами — у графіці, живопису, об'ємній пластиці, декоративних формах.

Методикою програми передбачено гармонійне поєднання в структурі уроку різноманітних видів діяльності та видів мистецтва (література, музика, сценографія тощо), проведення бінарних уроків.

Години резервного часу можуть використовуватися на розсуд учителя, у тому числі на узагальнення тематичного матеріалу, проведення тематичного оцінювання, відвідування виставок, музеїв тощо.

Щодо "Оцінювання знань і умінь учнів" слід сказати, що проводити його слід регулярно, з урахуванням стану і можливостей кожної окремої дитини й психофізіологічних особливостей і загальних образотворчих здібностей усього контингенту дітей у кожному класі, співвідносячи їх з вимогами програми.

Художній образ
П'ятий клас
35 години (1 година на тиждень)

№ П/п	К-сть годин	Зміст навчального Матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
1	2	3	4	5
		<p>Розділ І. Мова образотворчого мистецтва Тема 1. Асоціативно-образна мова Розвиток чуттєво-емоційного сприйняття, асоціативно-образного мислення.</p>	<p>Учень: — намагається розпізнавати природні форми та явища у певному емоційному стані;</p>	<p>Корекція чуттєво-емоційного сприйняття, асоціативно-образного мислення.</p>

	<p>Тема 2. Асоціативно-образна форма</p> <p>Розвиток естетичного сприймання і цілісного бачення предметів та явищ навколишнього світу, вміння виділити основне у явищах буття.</p> <p><i>Навчальні завдання</i></p> <p>Емоційно-образні художні засоби:</p> <p><i>Живопис:</i> колір (ахроматичний, хроматичний), тон, колорит, пляма, мазок; емоційне співвідношення кольорових і музичних контрастів, настроїв та характерів.</p> <p><i>Графіка:</i> точка, лінія, штрих, пляма, силует, фактура; виявлення виразності та асоціативності (різна товщина ліній, фактура ліній, плям тощо).</p> <p><i>Скульптура:</i> об'єм, пластика форми, фактура; виявлення асоціативності пластики та фактури форми (рельєф, кругла скульптура).</p> <p><i>Декоративне мистецтво:</i> візерунок, орнамент; декоративно-прикладне мистецтво (взаємозв'язок декору з формою).</p>	<p>— спостерігає за природними формами навколишнього середовища;</p> <p>- порівнює розміри та намагається цілісно сприймати предмет;</p> <p>— називає з підказкою вчителя художні засоби та види образотворчого мистецтва і їх специфіку;</p> <p>- знає характер ліній, кольори й кольорові сполучення, характер природних форм;</p> <p>— намагається використовувати засоби художньої виразності різних видів мистецтва;</p> <p>— намагається з допомогою вчителя виявляти свої почуття, естетичні переживання образотворчими засобами;</p> <p>— намагається передавати настрої, емоційний характер форм, стан природи засобами живопису, графіки, скульптури тощо;</p>	<p>Збагачення уявлень про форму, будову складових частин, їх розмір, просторові відношення.</p> <p>Розвиток наочно-дійового та наочно-образного мислення на основі вивчення художніх засобів та видів образотворчого мистецтва. Корекція зорового сприймання та зорової пам'яті, розвиток зосередженості та стійкості уваги. Розвиток самостійності виконання художньо-образних завдань. Розвиток аналітико-синтетичного сприймання .</p>
--	---	--	---

		<p><i>Композиційні засоби і прийоми</i></p> <p>Організація зображення в композиції:</p> <ul style="list-style-type: none"> — вибір формату аркуша паперу (квадрат, прямокутник вертикальний, горизонтальний); — виявлення головного і другорядного у композиції; — цілісність форми, композиційний центр, симетрія, асиметрія, рівновага, ритм, статика, динаміка, колір як акцент. <p><i>Орієнтовні тематичні завдання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> — кольорові асоціації (сум—радість, спокій—напруження, на основі сприйняття музичних і літературних творів, стану природи тощо); — різний характер ліній (ніжні, 	<ul style="list-style-type: none"> -розрізняє формат аркуша паперу та орієнтується на ньому; - намагається (з допомогою) виділяти головне і другорядне у композиції; - порівнює пропорції форм та їх складових частин на око; - намагається відтворювати кольорові асоціації (сум—радість, спокій—напруження, на основі сприйняття музичних і літературних творів, стану природи тощо); - знаєх різний характер ліній та 	<p>Розвиток просторового орієнтування на площині аркуша паперу.</p> <p>Активізація пізнавальної активності на основі виділення головного та другорядного у композиції, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, виділення суттєвих ознак від несуттєвих.</p> <p>Розвиток творчої уяви.</p> <p>Розвиток наочно-образного та словесно-логічного мислення на основі формування вміння аналізувати, встановлювати логічні зв'язки, планувати послідовність</p>
--	--	---	---	---

	<p>колючі тощо), контраст, виявлення головного у композиції;</p> <ul style="list-style-type: none"> — кольорові сполучення (утворення кольору різними засобами, змішування та накладання фарб тощо), кольоровий контраст, нюанс; — ритм ліній та плям (музичні й природні асоціації), композиційний центр, статика, динаміка; — асоціативність різних художніх технік (паперопластика, акварель по-мокрому, монотипія, штампування тощо); — об’ємна пластика, фактура (рельєф, кругла скульптура); — асоціативна композиція та колорит (“Свято”, “Музика”, “Настрій” тощо); — асоціативність та образність природних форм у поєднанні з технікою виконання (дерев, тварин, птахів, комах тощо), силует, контурна лінія; — символічність форм (“Дерево життя”), симетрія; — асоціативність декору і зв’язок з формою, асиметрія, рівновага (візерунок, фактура, пластика форм); — композиція “Новорічне свято” 	<p>може їх відтворювати, виділяє головне у композиції;</p> <ul style="list-style-type: none"> — може утворювати та відрізнити відтінки одного кольору (різна насиченість та світлота); — намагається утворювати (з допомогою) відтінки різних кольорів і відповідних кольорових сполучень для створення композицій; — намагається виконувати творчі композиції в різних техніках як одноосібно, так і в групах; — має уявлення про площинні та об’ємні форми мистецтва; — має уявлення про художню виразність форм (емоційний характер); — намагається аналізувати з допомогою вчителя свої почуття і власне бачення художнього твору; — дотримується правил та техніки безпеки при роботі з різними художніми матеріалами та інструментами. 	<p>виконання завдання, здійснювати контроль за власними діями під час роботи.</p> <p>Розвиток зорового сприймання, тактильних і кінестетичних відчуттів (обстеження предмету за формою, забарвленням, розміром, розташуванням у просторі.</p> <p>Розвиток мовлення та збагачення словника в процесі характеристики зображуваного предмету чи явища.</p> <p>Розвиток акуратності, самостійності в процесі виконання завдань.</p> <p>Розвиток естетичних почуттів та виховання поваги до художнього твору.</p>
--	--	---	--

	<p>(декоративна, сюжетна, абстрактна за настроєм).</p> <p><i>Матеріали і техніка виконання</i> Олівці, ручки (кулькові, гелеві), туш, перо, фломастери, акварель, гуаш, пластилін (глина), пластика, солоне тісто. Монотипія, кляксографія, графографія, набризки, штампування, колаж, аплікація, орігамі, паперопластика.</p> <p>Розділ II. Природні форми та образи в образотворчому мистецтві Тема 1. Природні форми Розвиток спостереження, зорової пам'яті, логічного мислення, вміння сприймати красу і відтворювати її на площині та в об'ємі.</p> <p>Тема 2. Художні образи і композиції в різних видах образотворчого мистецтва Розвиток творчої уяви, композиційного мислення, вміння створювати композиції в різних жанрах образотворчого мистецтва.</p>	<p>—може розпізнавати природні форми у певному емоційному стані, спокою та русі;</p> <p>- має уявлення про художні образи і композиції в різних видах образотворчого мистецтва;</p>	<p>Розвиток спостереження, зорової пам'яті, логічного мислення, вміння сприймати красу і відтворювати її на площині та в об'ємі.</p> <p>Розвиток творчої уяви, композиційного мислення, вміння створювати композиції в різних жанрах образотворчого мистецтва.</p>
--	--	---	--

	<p style="text-align: center;"><i>Навчальні завдання</i></p> <p>Засоби виявлення характеру, будови природних форм: лінія, штрих, силует, тон, колір, кольорова гама, фактура, декор, текстура, пластика форми.</p> <p>Художні прийоми виявлення характеру й образності природних форм: загальні пропорції (єдність та співвідношення частин до цілого), подібність, співрозмірність, контраст, нюанс, особливості форм в стані спокою та русі (характерні виразні рухи, узагальнення та загострення характерних рис в емоційному стані), масштаб тощо.</p> <p style="text-align: center;"><i>Композиційні засоби і прийоми</i></p> <p><i>Пейзажний жанр</i>: освоєння глибини (плановості) простору.</p> <p><i>Анімалістичний жанр</i>: статика й динаміка.</p> <p><i>Декоративна композиція</i>: організація елементів композиції (замкнена і відкрита) в колі, квадраті, прямокутнику.</p> <p><i>Розробка об'ємної форми</i>: лаконічність, декор, фактура.</p>	<p>— може порівнювати з допомогою вчителя різноманітність природних форм, контрасти форм, їх пропорції, розташування та взаємозв'язок частин;</p> <p>— має уявлення про гармонійне існування природних форм та їх пристосування до середовища;</p> <p>— намагається порівнювати зміни природних явищ, кольорове розмаїття навколишнього середовища;</p> <p>— порівнює (з допомогою) будову різних природних форм;</p> <p>— намагається виявляти характер, настроїв форм;</p> <p>— намагається зображувати природні форми в статиці та динаміці (з натури);</p> <p>— намагається збагачувати силуетну форму декором (природну і предмета);</p> <p>- має поняття про об'ємну форму;</p> <p>— намагається з допомогою вчителя створювати різні</p>	<p>Розвиток зорового сприймання, тактильних і кінестетичних відчуттів (обстеження предмету за формою, забарвленням, розміром, розташуванням у просторі).</p> <p>Розвиток мовлення та збагачення словника в процесі характеристики зображуваного предмету чи явища.</p> <p>Розвиток акуратності, самостійності в процесі виконання завдань.</p> <p>Розвиток естетичних почуттів та виховання поваги до художнього твору.</p> <p>Розвиток творчої уяви.</p> <p>Збагачення уявлення про форму, забарвлення предметів, будову складових частин, їх розмір, просторові відношення, про правила користування основними художніми засобами.</p> <p>Розвиток самостійності виконання художньо-образних завдань.</p>
--	---	---	---

	<p><i>Сюжетна композиція, ілюстрація, анімація</i>: образна інтерпретація казкового, літературного героя (виявлення характеру).</p> <p><i>Орієнтовні тематичні завдання</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> — будова різних природних форм (листя, дерева, птахи тощо); <ul style="list-style-type: none"> — силует (пропорції різних природних форм); — колір природної форми (кольорова гама різних форм, контраст, нюанс); <ul style="list-style-type: none"> — візерунок, фактура, текстура природних форм і предметів (зв'язок із характером форми); — природні форми та явища в статиці та динаміці; — колір як засіб виявлення характеру форм та стану природних явищ; — створення образів на основі вивчення природних форм і явищ, використовуючи різні художні засоби декоративно-прикладного мистецтва, скульптури, графіки, живопису тощо; — декоративна, книжкова, сюжетна композиції; — створення книжки-іграшки, персонажів і декорацій лялькового театру тощо (колективна робота). 	<p>композиції (сюжетну, декоративну, ілюстрацію);</p> <ul style="list-style-type: none"> — має уявлення про основні пропорції природних форм (птахів, тварин тощо); - намагається збагачувати силуетну форму декором (природну і предмета); - з допомогою вчителя створює художні образи на основі природних форм; - намагається виявити характер, настрої форми; - під керівництвом зображує природні форми в статиці та динаміці (з натури); - використовує декілька художніх засобів під час створення образів; - колективно, під керівництвом вчителя створює композицію якогось одного виду; - колективно, разом із учителем створює декорації лялькового 	
--	---	--	--

		<p><i>Узагальнення</i></p> <p><i>Матеріали і техніка виконання</i> Олівець, туш, вугіль, пастель, воскові та акварельні олівці, акварель, гуаш, (глина), пластика. Монотипія, графографія, розпис (розпис на склі), колаж, аплікація, орігамі, паперопластика (рельєф), скульптура з подальшим розфарбуванням.</p>	театру.	
--	--	---	---------	--

ДУХОВНИЙ ТА ПРЕДМЕТНИЙ СВІТ ЛЮДИНИ
Шостий клас
35 години (1 година на тиждень)

№ П/п	К-сть годин	Зміст навчального Матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
1	2	3	4	5
		<p>Розділ І. Форма в образотворчому мистецтві Тема 1. Форма (площина,</p>	<p>Учень: - знає поняття форма; має уявлення про форми</p>	<p>Розвиток логічного мислення, вміння узагальнювати, спрощувати, виявляти конструктор-</p>

	<p>конструкція, об'єм) Розвиток логічного мислення, вміння узагальнювати, спрощувати, виявляти конструкцію, об'єм форми.</p> <p>Тема 2. Світлотінь Розвиток мистецького бачення, використання світлотіні як засобу художньої виразності та виявлення форми.</p> <p><i>Навчальні завдання</i> Засоби виявлення об'ємно-пластичних якостей форми: крапка, лінія, штрих, фактура, тон, колір, лінійна перспектива (як засіб виявлення об'ємної форми); світлотінь (як засіб художньої виразності та виявлення форми): світло, тінь, півтінь, рефлекс, відблиск, власна тінь та падаюча тінь. Відтворення реальної форми предметів: пропорції загальної форми та її елементів, фактури, текстури, конструкції, об'ємної пластики. Кольорознавство (вплив світла на колір); засоби живопису для виявлення об'єму форм, матеріалу предметів.</p>	<p>(реалістичні, декоративні), їх специфіку;</p> <p>- усвідомлює поняття світлотінь, як засіб художньої виразності -спостерігає за впливом світла на зміну кольорів у природному середовищі;</p> <p>- знає та може назвати деякі засоби об'ємно-пластичних якостей форми: крапка, лінія, штрих, фактура, тон, колір, лінійна; - знає поняття світлотінь(як засіб художньої виразності та виявлення форми): світло, тінь, півтінь, рефлекс, відблиск, власна тінь та падаюча тінь; - намагається відтворити реальні форми предметів;</p> <p>- має уявлення про вплив світла на колір;</p>	<p>цію, об'єм форми.</p> <p>Розвиток мистецького бачення, використання світлотіні як засобу художньої виразності та виявлення форми. Розвиток зорової пам'яті та стимуляція кольоросприймання та уваги.</p> <p>Розвиток цілісності, вибірковості, осмисленості та узагальненості сприймання. Уточнення уявлень про форму, забарвлення предметів, розмір, будову складових частин. Розвиток уміння виконувати малюнок у певній послідовності, передаючи правильне розміщення, розмір, форму, пропорції і колір предметів. Корекція навички кольорового вирішення малюнка за допомогою основних кольорів та їх відтінків. Корекція дрібної моторики та</p>
--	---	--	--

	<p style="text-align: center;"><i>Композиційні засоби і прийоми</i></p> <p>Натюрморт (специфіка реалістичного і декоративного вирішення). Композиції з використанням світлотіні як засібу виразності. Пейзажний живопис (вплив світла на колір, кольоро-повітряна перспектива).</p> <p><i>Орієнтовні тематичні завдання:</i></p> <p>— геометрична подібність зображення природних форм, предметів (силуетне, тональне, фактурне виявлення форми та її основних пропорцій);</p> <p>— локальний колір і форма у декоративному вирішенні натюрморту та декоративній композиції (колорит, холодна, тепла гама, колірна гармонія);</p> <p>— виявлення форми пластичними засобами рельєфу (фактура, випуклий, заглиблений візерунок тощо);</p> <p>— вплив світла на колір у пейзажному живописі;</p> <p>— графічні засоби виявлення</p>	<p>- розуміє поняття натюрморт, та його специфіку;</p> <p>- намагається використовувати світлотінь як засіб виразності та виявлення форми;</p> <p>- намагається відтворювати тональні, кольорові співвідношення (з допомогою);</p> <p>-вміє від руки зображувати предмети квадратної, прямокутної, круглої та трикутної форми, передаючи їх характерні особливості;</p> <p>- називає 3 фарби одного кольору за світлотою й за тепло холодністю;</p> <p>- класифікує форми плоских та об'ємних предметів;</p> <p>- самостійно змішує фарби на палітрі, досягаючи необхідних відтінків кольору шляхом розбілу чи затемнення;</p> <p>- користується графічними</p>	<p>моторики кисті руки.</p> <p>Розвиток словесно-логічної пам'яті.</p> <p>Формування свідомого ставлення до результатів образотворчої діяльності.</p> <p>Розвиток супроводжуючої та регулюючої функцій мовлення.</p> <p>Розвиток особистісних якостей: наполегливості, уміння працювати самостійно і в колективі.</p>
--	---	---	---

	<p>об'ємної форми, фактури, матеріалу предметів (лінія, штрих, світлотінь, падаюча тінь);</p> <ul style="list-style-type: none"> — виявлення зумовленого кольору куба (білий куб у різному кольоровому оточенні); — засоби живопису виявлення об'єму форм, матеріалу предметів, настрою; — новорічне і Різдвяне свята (карнавал, маски тощо). <p><i>Узагальнення</i> <i>Матеріали і техніка виконання</i> Олівець, графіт, соус, туш, перо, вугіль, гуаш, акварель (глина). Гратографія, гризайль, техніка накладання тонкого шару прозорих фарб на просохлі фарби, техніка мазками, крапкування (дрібні мазки правильної форми), рельєф, змішані техніки, паперопластика.</p>	<p>засобами виявлення форми, фактури (лінія, штрих, світлотінь, падаюча тінь) під час малювання;</p> <ul style="list-style-type: none"> - зображує білий куб у різному кольоровому оточенні; - знає засоби живопису виявлення об'єму форм, матеріалу предметів, настрою; - аналізує сюжет зображення, дотримуючись певної послідовності, встановлює логічні зв'язки; - виконує малюнок у теплих чи холодних кольорах (під керівництвом учителя); 	
--	---	--	--

	<p>Розділ II. Взаємозв'язок форми й змісту в образотворчому мистецтві</p> <p>Тема 1. Форма і зміст Виявлення змісту форми. Символіка та стилізація форм. Композиційні закономірності та прийоми в різних видах та жанрах образотворчого мистецтва.</p> <p>Тема 2. Людина та предметний світ Розширення уявлень про духовну й матеріальну культурну спадщину, національні особливості мистецтва, праці та побуту.</p> <p><i>Навчальні завдання</i> Засоби виразності виявлення характеру, суті форми: символіка форми, кольору, символіка орнаменту. Умовність у відображенні реального об'єкта (природної форми): узагальнення (виявлення головної ознаки), стилізація (декоративна трансформація природних форм за допомогою різних прийомів).</p> <p><i>Композиційні засоби і прийоми</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - розуміє зміст форми; - має уявлення про композиційні закономірності та прийоми в різних видах та жанрах образотворчого мистецтва; - розширює уявлення про духовну й матеріальну культурну спадщину, національні особливості мистецтва, праці та побуту; - самостійно визначає структуру візерунків і орнаментів (повторення, чергування елементів), форму, забарвлення окремих частин; - самостійно виявляє головну ознаку об'єкта; - застосовує прийоми стилізації в процесі переробки реальних форм у декоративні, прийоми виконання елементарних штрихових робіт; 	<p>Розвиток мислення на основі аналізу наочно сприйнятого матеріалу.</p> <p>Розширення уявлень про духовну й матеріальну культурну спадщину, національні особливості мистецтва, праці та побуту.</p> <p>Активізація пізнавальної активності на основі виділення та узагальнення істотних ознак художнього образу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, абстрагування суттєвих ознак від несуттєвих.</p> <p>Розвиток наочно-образного та словесно-логічного мислення.</p>
--	--	---	---

	<p>Портрет як жанр (види). Виявлення пропорцій постаті людини (залежно від віку, зросту, образу), особливості пропорцій елементів голови людини. Колір як засіб виявлення образу (літературний герой), характеру, настрою людини; костюм (історичний, національний).</p> <p>Сюжетно-тематичний натюрморт (з предметів, що визначають епоху); сюжетна композиція (побутовий, історичний жанри); прикладна графіка (плакат).</p> <p>Дизайн (проекування предметів побуту). Трансформація природної форми, моделювання одягу та виявлення функціональних і конструктивних зв'язків.</p> <p><i>Орієнтовні тематичні завдання:</i> — узагальнення та стилізація природних форм;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - розуміє поняття портрет як жанр образотворчого мистецтва та його види; - знає особливості портретного жанру - знає про особливості портретного жанру (засоби виявлення характеру, емоційного стану людини); - називає та намагається відтворювати основні пропорції постаті людини (залежно від віку, зросту, образу); - може назвати твори побутового, історичного та портретного жанрів; - знає види прикладної графіки; - намагається з допомогою вчителя розробляти проект предметів побуту; - може моделювати одяг та виявляти функціональні та конструктивні зв'язки (з допомогою); - узагальнює та стилізує природні форми; 	<p>Поглиблення знань про особливості будови і пропорції постаті людини.</p> <p>Корекція зорового сприймання.</p> <p>Розвиток творчої уяви.</p> <p>Розвиток естетичних почуттів, виховання поваги і адекватного емоційно-особистісного ставлення до творів образотворчого мистецтва.</p> <p>Розвиток позитивного ставлення до художньо-творчої діяльності.</p> <p>Розвиток дрібної моторики та пластики рук.</p>
--	--	--	---

		<p>— створення орнаментованої композиції (символіка орнаментів і кольору);</p> <p>— форма та орнаментация предметів побуту;</p> <p>— творчий натюрморт (з предметів, що визначають епоху);</p> <p>— пропорції постаті людини (залежно від віку, зросту, образу);</p> <p>— портрет у живопису, графіці, скульптурі (особливості будови постаті та елементів голови людини);</p> <p>— колір і форма у створенні сценічних і літературних образів, шаржів, карикатури;</p> <p>— сюжетна композиція (побутовий, історичний жанри);</p> <p>— плакат (шрифтовий), шрифтова композиція (листівка);</p> <p>— проектування предметів побуту (трансформація природних форм);</p> <p>— моделювання (ескізи) одягу.</p>	<p>- створює орнаментовану композицію;</p> <p>- намагається створювати орнаменти різних видів;</p> <p>- намагається створювати творчий натюрморт (передавати образ епохи, специфіку предметів національних культур) із допомогою вчителя;</p> <p>- зображує основні пропорції постаті людини;</p> <p>- намагається зобразити портрет у якомусь одному жанрі;</p> <p>- розуміє значення кольору та форми у створенні літературних образів, шаржів, карикатури;</p> <p>- намагається створювати сюжетну композицію;</p> <p>- знає види штрихів та намагається їх відтворювати в композиції;</p> <p>- з допомогою вчителя проектує предмети побуту;</p> <p>- колективно моделює ескізи одягу.</p>	
--	--	--	--	--

		<p><i>Узагальнення</i></p> <p><i>Матеріали і техніка виконання</i> Олівець, графіт, туш, перо, вугіль, гуаш, акварель (глина), пластик, тканина. Аплікація, колаж, розпис, імітація вишивки, змішані техніки, паперопластика.</p>		
--	--	--	--	--

КУЛЬТУРНЕ ТА ПРОСТОРОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЛЮДИНИ

7-й клас

35 години (1 година на тиждень)

№ П/п	К- сть год ин	Зміст навчального Матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно- розвивальної роботи
1	2	3	4	5
		<p>Розділ І. Простір і об'ємно-просторова форма</p> <p>Тема 1. Художні засоби зображення</p>	<p>Учень:</p> <p>- спостерігає об'ємну форму в</p>	<p>Розвиток просторового та абстрактного мислення, навичок</p>

	<p>простору Розвиток просторового та абстрактного мислення, навичок моделювання простору та об'ємно-просторових форм.</p> <p>Тема 2. Об'ємно-просторова форма. Архітектура і місто Розвиток образних і функціональних зв'язків (єдності краси, корисності та міцності). Взаємозв'язок внутрішнього і зовнішнього простору.</p> <p><i>Навчальні завдання</i> Художньо-виразні засоби зображення простору та об'ємно-просторової форми: ритм ліній і плям, колір (оптичні властивості); повітряна перспектива (в графіці та живопису): лінія горизонту, точка зору, точки сходження.</p> <p>Об'ємно-просторова форма: пропорції, деталізація, масштаб, тектоніка; конструктивні й функціональні зв'язки форми і матеріалу. Архітектура (вид мистецтва, стилі); архітектурний образ, архітектурна композиція (архітектура в гармонії з природним середовищем).</p>	<p>інтер'єрі та у відкритому просторі (розрізняє різні пропорції, масштаб конструкції, матеріали в залежності від розташування);</p> <p>- має уявлення про архітектурні стилі та національні традиції (в архітектурі, декоративно-прикладному мистецтві, одязі тощо);</p> <p>- має уявлення про художньо-виразні засоби зображення простору та об'ємно-просторової форми: ритм ліній і плям, колір (оптичні властивості); повітряна перспектива (в графіці та живопису): лінія горизонту, точка зору, точки сходження;</p> <p>- знає поняття об'ємно-просторова форма;</p> <p>- знає архітектуру як синтез мистецтв, архітектурні стилі;</p> <p>- розуміє специфіку архітектурного образу;</p>	<p>моделювання простору та об'ємно-просторових форм.</p> <p>Розвиток образних і функціональних зв'язків (єдності краси, корисності та міцності).</p> <p>Розвиток аналітичного сприймання на основі розвитку уміння спостерігати за об'ємно-просторовою формою. Формування емоційно-естетичного сприймання лінійних зображень. Корекція просторових уявлень. Корекція зорового сприймання. Корекція мисленневих операцій аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, планування. Корекція творчої уяви, фантазії, пізнавальної активності під час виконання роботи. Корекція мовлення шляхом розширення та уточнення</p>
--	---	--	---

	<p>Використання кольору (ілюзії) в архітектурі та інтер'єрі; монументальне мистецтво (взаємозв'язок з архітектурою та інтер'єром). Дизайн як вид діяльності, взаємозв'язок з образотворчим мистецтвом, архітектурою (моделювання, макетування). <i>Орієнтовні тематичні завдання:</i> — передача умовного простору (ритм ліній, плям, оптичні властивості кольору: віддалення, наближення); — повітряна перспектива у графіці, живопису; — об'ємна форма у відкритому просторі та в інтер'єрі (геометрична форма, паркова скульптура, дрібна пластика, колір у виявленні форми); — композиція “Простір” (умовно-графічне або ілюзорно-просторове зображення); — архітектура (архітектурний образ); — перспектива вулиць (повітряна перспектива засобами графіки); — архітектура історичного міста, гармонія з природним середовищем (кольорова гармонія); — інтер'єр, екстер'єр історичний або</p>	<p>- має уявлення про специфіку інтер'єру, екстер'єру, сценічного простору (ілюзії, колір); - розуміє поняття дизайн як вид діяльності та взаємозв'язок з образотворчим мистецтвом, архітектурою; - може зобразити основні способи передачі на площині глибини та плавності простору; - намагається відобразити повітряну перспективу у графіці, живопису; - може (з допомогою) зображувати форму у просторі (паркова скульптура, скульптура в інтер'єрі, дрібна пластика); - намагається зображувати інтер'єр (ескіз, макет); -намагається самостійно зображувати архітектурні споруди, вулиці, двір тощо (робити ескізи з натури); — намагається використовувати художньо-виразні та пластичні засоби для створення імітації,</p>	<p>активного словника в процесі характеристики створеного зображення. Розвиток інтелектуальних, емоційно-чуттєвих та ціннісних компонентів свідомості з метою виховання в учнів морально-естетичних якостей. Розвиток самостійності виконання художньо-образних завдань. Виховання естетичного ставлення до образотворчого мистецтва. Розвиток особистісних якостей: працелюбності, охайності, вміння працювати в колективі.</p>
--	--	---	--

	<p>сучасний, сценічний простір (фронтальна перспектива); — монументальне мистецтво (імітація вітражу тощо); — новорічний карнавал, Різдвяний вертеп. <i>Узагальнення</i></p> <p><i>Матеріали і техніка виконання</i> Олівець, графіт, соус, туш, перо, вугіль, гуаш, акварель (глина). Гратографія, гризайль, розмивка, техніка мазками, крапкування (пуантилізм), рельєф (карбування), змішані техніки, паперопластика.</p> <p>Розділ II. Культурно-просторове середовище</p> <p>Тема 1. Природне і культурне середовище людини Гармонія в природному середовищі, взаємозв'язок людини з природою, екологія.</p> <p>Тема 2. Предметне середовище Розвиток творчої уяви, навичок</p>	<p>творчої інтерпретації, копії мозаїки, вітражу; — намагається свідомо користуватися різними художніми техніками та матеріалами для виконання творчих робіт;</p> <p>- розуміє специфіку природно-ландшафтного середовища людини (місто, село тощо);</p> <p>- намагається проектувати предметне середовище;</p>	
--	--	--	--

	<p>моделювання і формування естетичного середовища людини (дизайн-середовище). Проектування предметного середовища.</p> <p><i>Навчальні завдання</i></p> <p>Художньо-виразні засоби виявлення гармонійного середовища.</p> <p>Природне середовище (гармонія природних форм у середовищі).</p> <p>Дизайн-середовище (проектування в ескізній формі предметного середовища). Взаємозв'язок урбаністичного (створеного) і природного середовища (екологія).</p> <p>Культурні, національні традиції в дизайн-середовищі.</p> <p>Композиційні засоби і прийоми: Передача тривимірності об'єктів у просторі (різна лінія горизонту, вигляд знизу, вигляд зверху, перспектива пташиного польоту).</p> <p>Дизайн-графіка, прикладна графіка (плакат, листівки-привітання, запрошення, марки (серія), піктограми, афіша, рекламне оголошення тощо).</p> <p>Художні прийоми зображення шрифтів, умовність графічного</p>	<ul style="list-style-type: none"> - розуміє своєрідність краси природи різних країн світу, рідного краю, зв'язок природного і культурного середовища; - усвідомлює гармонію природних форм у середовищі та взаємозв'язок людини з природою (екологія); -розуміє особливості створеного людиною середовища (дизайн-середовище); - має уявлення про передачу тривимірності об'єктів у просторі (різна лінія горизонту, вигляд знизу, вигляд зверху, перспектива пташиного польоту); - має уявлення про різні види графіки (станкова, прикладна, дизайн-графіка тощо); 	
--	--	---	--

	<p>зображення і кольору, використання закономірностей зорового сприйняття, змістових акцентів, символіки, метафор, візуальної комунікації.</p> <p><i>Орієнтовні тематичні завдання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> — природний світ, гармонія природних форм у середовищі; — природне середовище очима тварин, комах тощо (низька лінія горизонту, перспектива пташиного польоту); — плакат “Екологія”, “Культурна спадщина”; — створення подарунка (іграшка, сувенір, ікебана тощо); — дизайн-графіка (листівка з текстом і зображенням, запрошення, марки (серія), емблема, піктограми, афіша, рекламне оголошення, привітання); — створення ескізу свого будинку, інтер’єру, дитячого майданчика тощо; — композиція “Місто майбутнього”; — свято міста, колективна творчість (“День Києва” тощо). 	<ul style="list-style-type: none"> -намагається зображувати та робити ескізи середовища; - зображує низьку лінію горизонту; - колективно створює плакат “Екологія”, “Культурна спадщина”; -намагаєтьсястворювати сувеніри, іграшки, конструктори (з простих форм); - намагається створювати ескізи продукції прикладної графіки (листівка, марки, запрошення, емблема, піктограми, оголошення, привітання до свята тощо); - намагається проектувати та моделювати предметне середовище (ескіз власного будинку, інтер’єр з елементами природних форм, екстер’єр); 	
--	--	---	--

	<p><i>Узагальнення</i></p> <p><i>Матеріали і техніка виконання</i> Олівець, графіт, соус, туш, перо, вугіль, гуаш, акварель, пластика. Гратографія, колаж, аплікація, розпис на склі, змішані техніки, паперопластика.</p>		
--	--	--	--